

Stepping Up for Hashem

כסלו, תשפ"ב

1) ישעיה – פרק לט, פסוק א

בַּעֲתָהּ הָיָה שָׁלַח מְרֹדֶךְ בְּלֶאֱדָן בְּנֵי בְּלֶאֱדָן מִלֶּדְךָ בְּבָבֶל סִפְרִים וּמִנְחָה אֶל חִזְקִיָּהוּ וַיִּשְׁמַע כִּי חָלָה וַיִּחְזַק.

2) מסכת סנהדרין דף צו.

כתבו ליה שלמא למלכא חזקיה, שלם לקרתא דירושלם, שלם לאלקא רבא. נבוכדנאצר ספריה דבלאדן הוה ההיא שעתא לא הוה התם. כי אתא, אמר להו: היכי כתביתו. אמרו ליה: הכי כתבינן. אמר להו: קריתו ליה אלקא רבא וכתביתו ליה לבסוף?! אמר אלא הכי כתובו שלם לאלקא רבא, שלם לקרתא דירושלם, שלם למלכא חזקיה. אמרי ליה: קריינא דאיגרתא, איהו ליהוי פרוונקא. רהט בתריה. כדרהיט ארבע פסיעות אתא גבריא אל ואוקמיה. אמר ר' יוחנן אילמלא בא גבריא אל והעמידו לא היה תקנה לשונאיהם של ישראל.

3) ילקוט שמעוני - מלכים ב', רמז רמד

...רהט בתריה, כי רהט שלש פסיעות אתא גבריא אל ואוקמיה, אמר הקב"ה: אתה פסעת שלש פסיעות בשביל כבודי, חייך שאני מעמיד ממך שלשה מלכים קוזמוקטורין שליטין מסוף העולם ועד סופו ואלו הם: נבוכדנאצר, ואויל מרודך ובלשאצר... אמר הקב"ה: ומה בשכר פסיעות¹ ששלמתי לאותו רשע שרץ אחר כבודי אתה תמה, כשאני משלם שכר לאברהם ליצחק וליעקב שרצו לפני כסוסים על אחת כמה וכמה.

4) החפץ חיים חיינו ופעלו – חלק ג, עמ' תתרכד

באמת לא רץ אז נבוכדנצר אלא שלש פסיעות ומשהחל לפסוע את הפסיעה הרביעית בא גבריא אל והעמידו, כך שלא פסע פסיעה שלמה, אלא מחציתה בלבד. לפי זה, אלה שגורסים שנבוכדנצר פסע שלש פסיעות, כוונתם לשלש פסיעות שלמות, ואלה שגורסים ארבע פסיעות מביאים בחשבון גם את מחצית הפסיעה הרביעית.

5) ילקוט שמעוני – פרשת שמות, רמז קסט

"וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶסְרָה נָא וְאֶרְאֶה" (שמות ג, ג) רבי יוחנן אמר שלש פסיעות פסע משה. ריש לקיש אמר לא פסע אלא צוארו עקם.

6) תורה אור – פרשת מקץ, דף לא: (בעל התניא זי"ע)

וצריך הוא לבטש גסות רוחו, ועד"ז הוא יסורי עוה"ז הבאים לאדם, כי לא מחמת עונש אינו ראוי לשבת בשלוות עוה"ז, שהרי מצינו בנבוכדנצר (סנהדרין צו. ע"ש ועי' ילקוט) בשביל שהלך גי' פסיעות לכבוד השי"ת פסקו לו מלוכה על כל העולם ולזרעו אחריו עד גי' דורות, ואין לך אדם מישראל שלא כיבד המקום בכך, וכל טוב עוה"ז כדאי הוא לו, אלא

¹ עיין בילקוט שמעוני ירמיהו, רמז רצ - ומה בשכר שלש פסיעות ששלמתי לאותו רשע שרץ אחר כבודי אתה תמה, כשאני משלם שכר לאברהם יצחק ויעקב שרצו לפני כסוסים על אחת כמה וכמה.

היסורים באים לבטש את האדם להכניעו ולהשפיל גסות רוחו, וכמשארז"ל (ברכות ז). טובה מרדות אחת בלבו של אדם, שכשעיניו רואות שייסורים באים עליו נשפל דעתו ונעשה נכנע, והוא יקר בעיני ה'...

(7) מסכת שבת דף כא:

מאי חנוכה? דתנו רבנן: בכ"ה בכסליו יומי דחנוכה תמניא אינון, דלא למספד בהון ודלא להתענות בהון. שכשנכנסו יוונים להיכל טמאו כל השמנים שבהיכל, וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום, בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול, ולא היה בו אלא להדליק יום אחד, נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים. לשנה אחרת קבעום ועשאוים ימים טובים בהלל והודאה.

(8) תוספות (שם)

שהיה מונח בחותמו של כ"ג – אם כבר גזרו על הנכרים להיות כזבים (מסכת נדה דף לד) צ"ל שהיה מונח בחותם בקרקע שלא הסיטו הכלי.

(9) יו"ו

(10) תהלים – פרק מ, פסוק ג

ויעלני מבור שאון מטיט היון, ויקם על סלע רגלי; כוון אשרי.

(11) בראשית (נח) – פרק ט

כ ויחל נח איש האדמה; ויטע כרם. כא וישת מן היין וישכר; וייתגל בתוך אהלה. כב וירא חם אבי כנען את ערות אביו; ויגד לשני אחיו בחוץ. כג ויקח שם ויפת את השמלה, וישומו על שכם שניהם, וילכו אחרנית, ויכסו את ערות אביהם; ופניהם אחרנית וערות אביהם לא ראו.

(12) רש"י (שם)

ויקח שם ויפת. אין כתיב ויקחו, אלא ויקח – למד על שם שנתאמץ במצוה יותר מיקפת, לכך זכו בניו לטלית של ציצית, ויפת זכה לקבורה לבניו, שנאמר "אתן לגוג מקום שם קבר" (יחזקאל ל"ט)...

יונים נקבצו עלי ← על יי

(13) קהלת – פרק ד, פסוק יב

ואם יתקפו האחד השנים יעמדו נגדו והחוט המשלש לא במהרה ינתק.

(14) רש"י (שם)

...דבר אחר: מי שהוא תלמיד חכם, ובנו ובן-בנו, שוב אין תורה פוסקת מנרעו, וכן הוא אומר, "לא ימושו מפיד ומפי זרע ומפי זרע זרע"...

(15) מדרש תנחומא - פרשת יתרו, סימן י

"בחדש השלישי", זשי"ה "הלא כתבתי לך שלישים, במועצת ודעת" (משלי כב, כ), אמר ר' יהושע ברבי נחמיה: זו תורה שאותיותיה משולשים אל"ף בי"ת גימ"ל, והכל היה

משולש - תורה משולשת תורה נביאים וכתובים, משנה משולשת תלמוד הלכות ואגדות, הסרסור משולש מרים אהרן ומשה, תפלה משולשת ערב ובקר וצהריים, קדושה משולשת קדוש קדוש קדוש, ישראל משולשין כהנים לויים וישראלים, משה אותיותיו משולשין, משבט לוי שאותיותיו משולשים, מזרע משולש אברהם יצחק ויעקב, בחדש משולש ניסן אייר וסיון, על הר סיני שאותיותיו משולשין שנאמר "ויחננו במדבר סיני", לשלשת ימים נתקדשו שנאמר "והיו נכונים לשלשת ימים", אמר רבי יהושע בר נחמיה לעולם השלישי חביב...

16) קדושה למוסף

כָּתַר יִתְּנוּ לָךְ ד' אֵלֶקְיֵנוּ מְלֻאכִים הַמוֹנִי מֵעֵלָה, עִם עֲמֻד יִשְׂרָאֵל קְבוּצֵי מִטָּה.

17) נתיבות שלום – חנוכה, עמ' נד

עם עמך קבוצי מטה, כמו שצעק פ"א מרן אדמו"ר בעל דברי שמואל (1850-1916), **קבוצי מטה מטה מטה**, היינו שאפילו אלו שהם מטה מטה במדרגה השפלה ביותר בחיי למטה מעשרה, גם מהם עולה כתר למלך, שבחיי זו היתה בחנוכה שאז נשלם הכתר עליון.

18) שלחן ערוך – אורח חיים, סימן קכ"ה [דיני קדושה]

...הגה: ויש לישא העינים למרום בשעה שאומרים קדושה, וכן מנענעים גופן ונושאים אותן מן הארץ [טור ושבולי לקט]...

19) נפש החיים – שער א, פרק יא

וזהו הטעם שהמלאכים המקדישים בשמי מרום ממתנינים מלשלש קדושתם עד אחר שאנו משלשים קדושה למטה, אף שקדושתם למעלה מקדושתנו. לא שהם חולקים כבוד לישראל אלא שאין בכחם ויכולתם כלל מצד עצמם לפתוח פיהם להקדיש ליוצרים. עד עליית קול קדושת ישראל אליהם מלמטה. **כי ענין אמירת הקדושה הוא העלאת העולמות והתקשרותם כל עולם בעולם שמעליו להוסיף קדושתם וצחצוח אורם...** (ואולי מזה יצא מנהגן של ישראל שנוהגים להעלות עצמן בעת אמירת הקדושה). וזה אין בכח שום מלאך ושרף לעשותו בעצמו תחלה כנ"ל...

20) בן איש חי – פרשת תרומה, שנה א, הלכות אות ו

הדלוג הוא שידלג עקביו וגופו כלפי מעלה, ולא ידלג הרבה שיתלוצצו עליו וכנזכר בספר "קשר גודל", **ושלשה דלוגין של "קדוש קדוש קדוש" כל הגבהה בתוספת מעט על חברתה דמעלין בקודש וכנזכר באחרונים...**

21) משנה – מסכת תמיד, פרק ג, משנה ט

מִי שֶׁזָכָה בְּדִשּׁוֹן מִזִּבְחַת הַפְּנִימִי, נִכְנַס וְנִטַּל הַטְּנִי וְהִנִּיחוֹ לְפָנָיו, וְהִזָּה חוּפֵן וְנוֹתֵן לְתוֹכוֹ, וּבְאַחֲרוֹנָה כִּבֵּד אֶת הַשָּׁאֵר לְתוֹכוֹ וְהִנִּיחוֹ וְיָצָא. מִי שֶׁזָכָה בְּדִשּׁוֹן הַמְּנוֹרָה, נִכְנַס וּמָצָא שְׁנֵי גֵרוֹת מִזִּרְחֵי דוֹלְקִים, מְדִשֵּׁן אֶת הַשָּׁאֵר וּמְנִיחַ אֶת אֱלוֹ דוֹלְקֵינוּ בְּמִקוֹמָן. מָצָאן שְׁכָבוּ, מְדִשֵּׁן וּמְדַלְקֵן מִן הַדוֹלְקִים, וְאַחַר כֵּן מְדִשֵּׁן אֶת הַשָּׁאֵר. וְאֵבֹן הִיתָה לְפָנֵי הַמְּנוֹרָה וּבָהּ שָׁלַשׁ מַעְלוֹת, שְׁעָלֶיהָ הַכֹּהֵן עוֹמֵד וּמְטִיב אֶת הַגֵּרוֹת. וְהִנִּיחַ אֶת הַכּוֹז עַל מַעְלָה שְׁנִינָה וְיָצָא.

(22) מלאכת שלמה (שם)

ובה שלש מעלות אינו מפרש בספרי למה היו שלש ולא ד' או חמש או שנים, וטעם גמור אינו יודע למה היה מונח על מעלה שניה ולא ע"ג קרקע או על מעלה שלישית או למעלה ע"ג האבן במקום שעמד להדליק הראב"ד ז"ל.

(23) רע"ב [ר' עובדיה מברטנורא זצ"ל] (שם)

ובה שלש מעלות. כנגד שלש העלאות שכתובות במנורה, (1) בהעלותך את הנרות, (2) והעלה את נרותיה, (3) להעלות נר תמיד.

(24) בראשית (ויצא) – פרק כח, פסוק יד

וְהָיָה זֶרְעֶךָ כְּעֶפְרַיִם הָאֶרֶץ וּפְרָצְתָּ יָמָה וְקָדְמָה וְצַפְנָה וְנִגְבָּה וְנִבְרָכוּ בְךָ כָּל מְשֻׁפָּחֵת הָאֲדָמָה וּבְזֶרְעֶךָ.

(25) כלי יקר - פרשת ויצא

...אמרו במדרש אין התשועה באה לישראל כי אם בזמן שהם בתכלית השפלות, שנאמר "כי שחה לעפר נפשנו וגו'" (תהלים מד, כו), מה כתיב בתריה? "קומה עזרתה לנו". וטעם של דבר שכל זמן שאינן בתכלית השפלות אז אינן תולין בטחונם בה' וחושבים תחבולות להנצל מפח יקוש על ידי תחבולות אנושיות, ועל כן ריחק ה' את האדם ורבה העזובה, כי לא בטחו בתשועת ה'. אך כשיראו כי אזלת יד השתדלותם ואין עוזר וסומך, אז עיניהם נשואות אל ה' לקרוא אליו בעת הצר להם וה' שומע, ובאותו זמן התשועה באה דרך בריחה מן הקצה אל הקצה, דהיינו מן תכלית השפלות אל תכלית המעלה. ולפי שכפי הטבע לא יאומן כי יסופר שיעלו בשפל מצבם אל רום מעונה, על כן נאמר ליעקב במראה זו שלוש מעלות בדרך לא זו אף זו, כי מתחילה אמר "והיה זרעך כעפר הארץ" באותו זמן שיהיה שחה לעפר נפשם באותו זמן "ופרצת" רצה לומר יעלה הפורץ לפנייהם להעלותם אל גרם המעלה. ואם תאמר אף אם יעלו מן השפלות אל איזו מעלה מכל מקום אי אפשר שיברחו מן הקצה אל הקצה להיות במדרגה גדולה... תלמוד לומר "ימה וקדמה"... ואם תאמר שזה יהיה דוקא אם יהיו כרוח מערבי שאף אם השמש שוקעת שם מכל מקום יש לה גם זריחה באותו רוח קצת כך ישראל בזמן שיהיה להם זריחה מעט משם יעלו להיות כרוח מזרחי, כי גם שם אין השמש זורחת לעולם כמו בתקופת טבת, כך לא תתמיד שררתם. תלמוד לומר "צפונה ונגבה"...